

Edustajakokouksemme

Amerikan suomalaisen sosialistiliikkeen salaiset ja julkiset viholliset pettyivät toiveissaan, että äsken pidetty järjestömme ylimääräinen edustajakokous vielä suuremmissa määrässä kuin pitkin vuotta kestäneet rähinät ja tappelut olisi osottanut järjestömme voiman heikentymistä ja auttamattonta hajaantumista. Amerikan suomalaisella sosialistijärjestöllä ei ole koskaan ollut edustajakokousta, joka olisi osottanut enemmän toimintakykyä, enemmän toivorikkautta ja päättäväisyyttä kuin tämä. Ei myöskään ole yhdessäkään aikaisemmassa kokouksessa nähty yksimielisempää ja tehtävästään selvempänä olevaa edustajajoukkoa kuin mitä nyt oli kokoontunut Chicagoon kerta kaikkiaan tekemään lopun n. s. radikaalien villistä hajotustyöstä.

Kaikissa sosialistijärjestöissä on aika-ajottain ilmennyt mielipiteit-ten eroavaisuuksia ja siitä johtuvia "suuntatasteluja". Se onkin varsin luonnollista, sillä sosialistiliike ei ole mikään kerta kaikkiaan vallettuaan muotoon kangistunut lahkko. Se on elävä organismi, joka kulloinkin vallitsevista oloista etsii mahdollisimman parhaan menettelytavan työväen luokkatietoisen luokkavoiman nousemiselle. Eri-mielisyyksiä näin ollen ei voi välttää, toinen kun katselee olevia oloja toiselta kannalta kuin toinen. Ja tunnettua on, että kun työläiset rupeavat keskenään riitelemään menettelytavoista, niin muodostuu tällainen väittely usein hyvin katkeraksi, — omassa leirissämme olemme toisiamme kohtaan sääli-mättömämpiä arvostelijoita kuin jos olisi kysymys väittelystä ulko-

puolisten kanssa. Mutta rajansa on kaikella ja niinpä tällaisissa väittelyissä, niin kiivaiksi kuin ne saattavat muodostuakin, tavallisesti edes koetetaan pitää silmällä sitä, ettei ehdoin tahdoin hävitetä niitä kalliita työn tuloksia, jotka työläiset rauhallisimpina aikoina ovat itselleen rakentaneet luokka-aseiksi kapitalismia vastaan. Tässä suhteessa lienee Amerikan suomalaisten sosialistien "suuntariita" ainoa laatuaan. Järjestömme enemmistöä vastaan tappeleva klikkikunta on hyökkäyksissään käyttänyt niin rivoja keinoja, kehittänyt parhaam-kykynsä sellaisille ruokottomuuden huipuille, että vertaista saa tuloksettomasti etsiä mistä hyvänsä.

Kokoukselle ja puolueen asettamalle tutkijakomitealle tässä suhteessa esitetty raportti todellakin muodostaa mustan lehden Amerikan sosialistiliikkeen historiassa. Siinä kerrotaan kuinka hajotustavalla tekijät, voimatta avoimella tavalla juurruttaa järjestömme pikkuporvarillisiin käsityksiin perustuvia syndikalistisia ja anarkistisia teorioita ja menettelytapojaan, alkoivat häikäilemättömästi salakuljettaa niitä toisia teitä.

Sosialistiosastojen omaisuuden ryöstöyritykset, katalat hyökkäykset sanomalehdistöömme vastaan tarkoituksella ajaa se vararikoon, kaikkien sääntöperäisellä tavalla tehtyjen joukkopäästösten uhmaileminen, valheellinen parjaustulva kaikkia vastaan, jotka eivät alistu pienen klikkikunnan oikkuihin, suurten sosialistiosastojen hävittäminen räävittömällä rähinällä ja vehkeilyllä, joka niistä karkottaa suuren määrän jäseniä, — siinä pääkohdat syytösraportissa ja jokainen

näistä kohdista pätevästi todistettiin "radikaalien" omilla lausunnoilla, sanomalehtikirjoituksilla, päätöksillä ja heidän omilla tunnuksillaan.

Näin ollen ei ole ilmeellistä, että kokoukseen tulleissa edustajissa ei ollut erimielisyyttä siitä, mitä on tehtävä. Kaikki olivat kyllästyneet rähjäämiseen, kaikille oli eittämättömän selvästi paljastunut hajotussankarien hommien sosialistivastainen luonne, kaikki olivat horjumattomasti sitä mieltä, että vallattomuudesta on päättävästi tehtävä loppu.

Kuvaavana ilmiönä "radikaalien" menettelyssä puolueen tutkijakomitean edessä oli se, että he eivät hiiskuneet sanaakaan niistä periaatteellisista syistä, jotka ovat olleet tänään riidan pohjana. Ei yksikään heistä uskaltanut toistaa sitä, minkä he vahdossa suin ovat maailman kujilla huutaneet soaistakseen herkkäuskoisia seuraajiaan. Ei uskallettu syyttää järjestön enemmistöä "vanhoillisuudesta", "revisionismista", "porvareja lähentelemisestä". Se onkin helposti ymmärrettävissä, sillä nyt ei heidän sopinut umpimähkään väittää mitä hyvänsä, vaan piti myös jotain todistaa. Ja mahdottomaksi kävi todistaa, että Amerikan sosialistipuolueen taistelukykyisin ja selvimmin proletaariluonteinen järjestö toiminnassaan edustaisi muuta kuin tinkimätöntä luokkataistelukantaa.

Vielä kuvaavampaa oli se, että laukkilaiset eivät sanallakaan uskaltaneet tutkijakomitean edessä puolustaa sitä kehuttua "radikaalisuuttaan". Päinvastoin, kun edustajakokouksemme puolesta esitettiin amerikalaisille puoluetovereille laukkilaisten kirjoittamia sanomalehtikirjoituksia ja muita lausuntoja, joissa ajetaan milloin mitäkin osaa tuosta "radikaalisuudesta"

—, milloin kehoitetaan "leppymättömyyden ja tinkimättömyyden taisteluun kaikkia ammattijärjestöjä vastaan", milloin selitetään, että sosialistiset lainlaatijakuntien edustajat eivät saa esittää mitään lakiehdotuksia, milloin kehoitetaan puoluetovereita eroamaan sosialistipuolueesta sen vuoksi, että se tahi tämä ehdokas on liian "vanhoillinen", milloin suositellaan sosialistipuolueen vaalilistojen hylkäämistä, — niin ainoa puolustus, mikä näillä "radikaaleilla" oli, oli se, että he lehdessään selittivät ei voivansa ottaa vastuulleen siitä, mitä mikin yksilö on kirajoittanut heidän lehdessään! Kun ottaa huomioon, että esimerkkeinä mainitut kirjoitukset melkein poikkeuksetta olivat lehden toimituskirjoituksia tahi lehden toimittajien nimimerkeillä varustettuja tuotteita ja että koko heidän lehtensä on ollut täytettynä samanlaisella roskalla, juuri tällaisten asioiden suosittelu on ollen yksi pääsyy järjestömme vastarintaan näitä sankareita vastaan, niin laukkilaisten asiallinen ja moraalinen tappio puolueen edessä käy vielä ilmeisemmäksi. He, lyhyesti sanoen, eivät yrittäneetkään todistaa järjestömme periaatteellisen kannan muka vääryyttä ja sitä omasta "radikaalisuudesta" he eivät uskaltaneet hiiskuakaan, päinvastoin joutuivat kieltämään sen kaikissa tärkeimmissä kohdissa.

Kun he täten itse riistivät asialtaan kaiken periaatteellisen leiman, niin ei tutkijakomitealla voinut enää olla epäilystä asian luonteesta. Eräs amerikalainen toveri puki käsitöksensä lyhyeseen lausuntoon, sanoen että heillä on edessään suomalaisista järjestöä edustamassa järjestynyt joukkotoiminta, joukkopäätöksien noudattaminen ja puolueen periaatteitten puolustaminen,

— siis sosialismi, — ja toisella puolella yksilöllinen maailmankatsomus, yksilöitten kapina joukkotoimintaa vastaan, joukkopäätöksien halveksuminen ja niitä vastaan tappeleminen, — sanalla sanoen anarkismi.

Kun tämä kävi kaikille edustajillekin selvää selymmäksi, se myöskin loi varmaa päättäväisyyttä päätöksien tekoon. Horjumattomalla periaatteistamme kiinnittämällä ja ilman turhaa kiihkoa päätettiin tehdä loppu moisesta hajotustyöstä järjestön sisässä. Ja ne päätökset, joiden nojalla vastaisutteen nähden tehdään moinen räjääminen mahdottomaksi tahi ainakin vaikeammaksi, — järjestön rakenteen lujittaminen, järjestön organien vahvistaminen, tarkkojen toimintaohjeitten laatiminen vastaisuuden varalle, — eivät syntyneet ohimenevän kiihkon perusteella, vaan niitä ohjasi harras halu yhä kehittää ja voimistuttaa sitä luokkatietoista työtä, jota suomalainen sosialistijärjestö on edustanut ja yhä edustaa.

Merkille pantava seikka on sekin, että samalla kun kokous kaikella voimalla tuomitsi varsinaisten hajotussankarien räminät ja tinkimättömästi sovellutti heihin kurinpitosääntönsä, sen kaikki päätökset uhkuivat toverillista henkeä niitä tovereita kohtaan, jotka vilpittömässä mielessä ovat kulkeutuneet hajottajain pimeille poluille. Kokouksen lausuma toivomus, että ne toverit, jotka pikkuporvarillisten luutnanttien ja heidän kätyriensä valheitten sokaisemina ovat tähän saakka tukeneet noita ilttäviä hajotushommia, nyt palasivat takasin järjestyneeseen toimintaan, toivottavasti ei kaitu kuuroille korville. Kokouksessa tapahtunut asia selvitteily, huolimatta siitä, että hajotussankarit häikäilemättömillä

valheilla lehtensä palstoilla koettavat sitä vääristellä, varmastikin tukee johtamaan siihen, että luutnantit ja pärekori professorit huomaavat olevansa kenraaleja ilman armeijaa. Kokouksen hyväksymän menettelytapapompen viimeinen osa selvästi osotti sen kannan, jonka pitäisi koota Amerikan suomalaiset työläiset sosialismin lipun ympärille. Siinä sanotaan näin:

Kokous kaiken edelläolevan perusteella lausuu jyrkän tuomionsa järjestöme ja sen tunnustamien organien hävittämiseen pyrkiville aineksille ja selittää, että ne toimenpiteet, joihin organien taholta on ryhdytty estääkseen hajotushankkeitten toteuttamista, ovat yleensä olleet aivan välttämättömiä ja hyväksyttäviä. Kokous edelleen kehottaa järjestölemme lojaalisia osastoja valppaasti huolehtimaan siitä, että uudetkaan tällaiset yritykset eivät onnistuisi, vaan että järjestöme sääntöperäisellä ja menestyksellisellä tavalla saisi jatkaa tärkeätä työtään Amerikan sosialistiliikkeen ja yleensä työväenliikkeen menestymiseksi valtakumonkellisessa tehtävässään.

Kokous toivoo, että järjestöme voimat, jotka niin suurena määrin ovat kuluneet sisäisiin riitaisuuksiin, tästä lähtien täydellä voimalla saisivat kohdistua Amerikan luokkataistelun tantereella edellämainittuun suuntaan. Kokous on sitä mieltä, että Amerikan työväenliikkeelle vahingolliset menettelytavat, joita vastaan olemme olleet pakotetut kiivaastikin taistelemaan, suureksi osaksi perustuvat siihenkin, että suomalainen sosialistiliike tähän asti on vähemmän kiinteästi seurannut Amerikan yleistä työväenliikettä, jonka vuoksi käsitykset, jotka ovat perustuneet tämän liikkeen tuntemattomuuteen ja väärin arvioimiseen, ovat saaneet jalansijaa järjestöme keskuudessa ja johtaneet väärin menettelytapoihin. Kokous terottaa järjestöme jäsenten ja organien mieliin, että nykyinen taloudellinen asema tässä maassa, kuten kaikkialla maailmassa, sen aiheuttama valtava työläisjoukkojen nousu, valtavaksi käypä työttömyys, sen lieventäminen ja sen syitten se vittäminen, kiivaat lakkotaistelut, niiden tukeminen ja niistä opetuksien ottaminen vastaisen varalle yhdessä yhä voimak-

kaammaksi nousevan sosialistipuolueen valtiollisen toiminnan kanssa, antaa kaikille sosialistipuolueen orgaaneille, sanomalehdille, suulliselle agitationille, osastojen valtiolliselle ja taloudelliselle toiminnalle otollisen ja kiittolisen tilaisuuden astua rintamaan tukemaan tätä joukkojen nousua ja johtamaan sen voimaa kansainvälisen työväenliikkeen osoittamiin toimintamuotoihin, joiden tuloksena on oleva kansainvälisen köyhällistön lopullinen voitto. Ja tämä toiminta, vakavasti käytettynä, sosialistipuolueen periaatteitten mukaisesti, on paras keino kaikkia sisäisiä ristiriitoja vastaan.

Edustajakokouksen muista päätöksistä, jotka olivat välittömässä yhteydessä "suuntariidan" kanssa, mainittakoon se, jolla vahvistettiin järjestöme ennen ottama kanta Duluthiin perustettuun hajoituslehteen nähden. Kokous lopullisesti julisti tämän lehden järjestöme ja puolueemme etuja vahingoittavaksi ja kielsi jäsenensä antamasta sille kannatusta. Sen toimittajat, perustajat ja johtokunnan jäsenet erotettiin järjestöstä kahden vuoden ajaksi. Tässäkään asiassa ei syntynyt erimielisyyttä muuta kuin muutamien yksityisyyssuhteisiin nähden, toiset kun halusivat, että lehden tilaaminenkin katsottaisiin ehdottomasti kiellettäväksi asiaksi, joka joutuisi samallaisten säästösten alaiseksi kuin lehdelle asiamiehenä oleminen ym. suoranaisten kannattaminen, ja toiset ollen sitä mieltä, että pelkkään tilaamiseen ei voida sovelluttaa näin tiukkoja määräyksiä. Jälkimäinen käsitys tuli kokouksen päätökseksi, mutta kuitenkin sellaisessa muodossa, joka kehottaa puoluetovereita boikoteeraamaan lehteä kaikissa suhteissa, johon tietysti sisältyy tilaaminenkin.

Merkille pantava päätös oli se, jolla järjestö lopullisesti sanoutui irti Työväen Opistosta ja sen kannattamisesta. Edustajain joukossa oli useita, jotka olisivat olleet tai-

puvaisia edelleen tukemaan opistoa, jos se ehdottomasti alistuu järjestön kontrollin alaiseksi. Asian johdosta tapahtuneessa keskusteluksessa kävi kuitenkin selville, että ensiksi ei voi saada mitään suunnilleenkaan varmoja takeita opiston lojallisuudesta järjestöä kohtaan ja toiseksi ovat Opiston viranomaiset holtittomalla taloudenhoidolla, ylivoimaisella Opiston laajenuksella ja etenkin viime aikoina tapahtuneella Opiston taloudellisella ja henkisellä rappeutumisella ajaneet Opiston taloudellisesti ja henkisesti sellaiseen asemaan, että järjestön voidaksensa pelastaa Opisto perikadosta, pitäisi uhrata kymmenisen tuhatta dollaria tasapainon ylläpitämiseksi ja sittenkään ei vielä olisi mitään takeita siitä, että Opisto voisi opettajavoimiin ym. nähden täyttää kunnollisen puolueopiston tarvetta. Vasaranisku, jolla vahvistettiin päätös, että järjestö sanoutuu irti kaikesta edesvastuusta Opistoon nähden, löi viimeisen naulan ruumisarkkuun, jota olemme hikihiatussa rakentaneet lähes vuosikymmenen ajan. Niin katkerata kun olikin nähdä, että siinä meni järjestön jäseniltä kymmeniä tuhansia dollareita kalliisti hankittua omaisuutta, ei muullainen päätös voinut nykyoloissa olla mahdollinen, — ja ne Opiston opettajat sekä muut viranomaiset, jotka joukkotoiminnan peruseriaatteita halveksien ovat ajaneet järjestön tähän tulokseen, saavat lisätä opistoromahduksenkin mustaan ansio-luettelonsa. Jos he edelleenkin aikovat jatkaa tuon oppilaitoksen ylläpitämistä, jos heillä siihen on jonkinlainen mahdollisuus, saavat he tehdä sen ilman pienintäkään oikeutta sanoa, että heidän koulunsa on suomalainen sosialistinen koulu. Ikävintä asiassa on, että monet puuetovertit, jotka ovat hy-

vässä luottamuksessa lainanneet rahaa Opistolle, eivät voi olla varmoja saataviensa suorituksesta. Sen vuoksi kehotti kokous osastoja käyttämään käsissään vielä olevan määräämisvallan yhtiön osakkaina siihen suuntaan, että ainakin tällaiset häviöt tulisivat mahdollisimman pieniksi. On ikäänkuin kohtalon ivaa, että ainoa "radikaalimme" käsissä ollut yleinen laitoksemme muodostuu ainoaksi, joka holtittoman hoidon takia joutuu epätoivoiseen asemaan juuri sillä tavalla, josta nämä "radikaalit" ovat aiheettomasti syyttäneet järjestön enemmistön kannalla olevia orgaaneja. Mutta siinäpä näkyy selvästi, että järjestömme laitoksien voima on joukossa, joka seisoo niiden takana. — järjestölle ja puolueelle uskolliset orgaanit ovat kaikista katalimmistakin hyökkäyksistä huolimatta säilyttäneet kannattaja-joukkonsa ja asemansa, mutta hajotusmestarit ovat jääneet kenraaleiksi ilman armeijaa ja heidän laitoksensa jaljoja vaille.

"Radikaalien" rähjäämisen selvittämistä tarkoitti sekin päätös, jolla päätettiin kehottaa osastoja ryhtymään toimenpiteisiin puolueen perustuslain muuttamiseksi niin, että kielijärjestöt saisivat yksinomaisen oikeuden valvoa heidän kielellensä tapahtuvaa sosialistista propagandaa ja saisivat lopullisen päättämisvallan niihin kuuluvien jäsenten ja osastojen erottamisasioissa, silloin kun järjestö katsoo erottamisen tarpeelliseksi. Englanninkieliset toverit, samoin kuin muitten kielijärjestöjen edustajat olivat tässä asiassa täydellisesti samaa mieltä kuin edustajakokokoksemme. — Heillekin on alkanut selvitä se, että jos joku vieraskielinen osasto ei ole kielijärjestönsä valvonnan alaisena, niin sitä ei valvo kukaan muukaan, sillä valtiokomi-

teat eivät ainakaan voi sellaisia osastoja valvoa, kun eivät tunne niiden kieltä ja kielijärjestöön kuulumaton vieraskielinen osasto voi ilman tätä valvontaa esteettömästi harjottaa puoluevastaista agitatsionia. Kielijärjestöille päättämisvallan antaminen jäsenten erottamisasioissa oli amerikalaisen toverien mielestä myös aivan kohtuullinen vaatimus, koska nykyisen järjestelmän vallitessa valtiokomiteat kielisistä eivät voi tyydyttävästi perelityä vieraskielisten osastojen sisäisiin asioihin ja jokainen tutkimus aiheuttaa suunnattoman ja kalliin käännöstyön toimeenpanemisen. Kun ei ole mitään syytä olettaa, että kielijärjestöt väärin käyttäisivät tällaista valtaansa suuremmassa määrässä kuin valtiokomiteatkaan ja kun samalla valtiokomiteoille jäisi täydellinen valta ilman kielijärjestön sekaannusta erottaa valtiojärjestöstä ja puolueesta kieliosasto, joka valtiojärjestön mielestä vahingoittaa puoluetta, niin ei luulisi kenelläkään olevan mitään tällaista perustuslakimuutosta vastaan, paitsi niillä, jotka eivät tahdo tunnustaa minikäänlaista järjestynyttä toimintaa.

Suuren työn suoritti kokous laatiessaan järjestölle uudet säännöt entisten puutteellisten sääntöjen tilalle. Niiden mukaan säilyy edelleen propagandatyön järjestäminen piirijärjestöjen lähimmän valvonnan alaisena. Sen sijaan ei hyväksytty järjestöneuvoston perustamista. Toimeenpanevan komitean valtaa lisättiin, mutta samalla lisättiin sen vastuunalaisuuttakin ja yleensä otettiin huomioon viime vuosien antamat kokemukset järjestön sisäisten asioiden hoitamiseen nähden. Järjestön jäsenten pitää nyt entistä kiinteämmin seurata järjestömme toimintaa ja toi-

mihenkiöitten toimintaa. Säännöt antavat siihen hyvän tilaisuuden.

Paljon puhuttu kustannusyhtiöitten yhdistäminen sai ainoan nykyoloissa mahdollisen ratkaisun sillä, että yhtiöt velvotettiin kaikissa mahdollisissa suhteissa olemaan yhteistoiminnassa keskenään ja kerta kaikkiaan lopettamaan kaiken keskinäisen liikekilpailun.

Edellä on mainittu kokouksen tärkeimmät päätökset. Ne varmasti kukin kohdaltaan ja kaikki yhdessä tulevat myötävaikuttamaan järjestömmeh kehittämiseen yhä voimakkaammaksi ja tärkeämmäksi tekijäksi Amerikan työläisten luokkataistelussa.

SISÄLLYSLUETTELO:

European miljonöörit pettäneet työläisiä teurastamaan toisiaan, kirj. Keir Hardie.

Siveys, novelli, kirj. Kalle Rissanen.

Weretshagin, — sodan kuvaaja.

Työhön, työhön! runo, kirj. Aku Pääviö.

Ääniharjoituksista, ohjeita esiintyjille, kirj. Eero Boman.

Amerikan sisällissota, kirj. Karl Marx.

Ensilempeni, kertomus.

Jouluyö, runo, kirj. J. Kotiranta.

Kansakoulujemme kehnous.

Pakosalla oleva kansa, kuvaus sodasta, kirj. I. George.

Kanapäivällinen, kert., kirj. Hakomäen Antti.

Sanomalehtityttö Sinka, jutelma, kirj. O. D'Or.

Kuun valossa, kirj. Jean Jaures.

Bethlehemin petetyt paimenet, mukaellut Monisti.

Urheilukatsaus.

Piispa Paulus., runo, kirj. K. Tantt.

Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön edustajakokous.

Kuvia paitsi tekstiin kuuluvia: S. s. järjestön edustajakokous, kuvia sodasta y. m.

Kansilehti: Uutta vuotta odottaessa.
